

**Horváth Mihály vallás és közoktatásügyi miniszter
– A csanádi püspöki helynöknek [Róka Józsefnek]**

Szeged, 1849. július 27.

Kreminger Antal szeged-belvárosi lelkész ügyét tárgyaló mind régebbs, mind pedig az általam 210. sz. a.⁷⁴ kirendelt nyomozó küldöttség által legújabban benyújtott irományokat ezennel átteszem Önhöz. Az általam kirendelt nyomozó küldöttség kellőleg figyelvén arra, miszerint Batthyány Kázmér akkor országos kormánybiztos a nevezett lelkész ellen vádul azt hozá föl: hogy hivatásának a haza jelen vészallapotjában semmi módon meg nem felelt, a népet jelen körülmények között nem oktatta, sem nem világosította föl, s hogy közönségesen ismert szelleménél fogva jelen állomásának további vitelére érdemtelen; s így nevezett lelkészt nem egyes tény, nem is egyházi vétség, hanem polgári kötelesség mulasztása, s hazaellenes, közönségesen ismert szellem általános vádjával illetve; a vizsgálatnál egyenesen azt ügyekezett kitudni, vajon mindezek után az illető hívek Kreminger Antal lelkész iránt viseltetnek-e még bizalommal vagy nem? Mivégre minden korú s rangú, közöttük számos tekintélyesb, leginkább a belvárosi plébániához tartozó, szám szerint 341 tanút hallgatván ki, ezek közül nevezett lelkésznek hivatalától elmozdítását 313 tanú határozottan kívánja, mígpedig azok többsége is, kiket Kreminger Antal maga jelölt ki meghallgatás végett, 19 közömbösen nyilatkozott, bár ezek közül is többen tanúsítják a nép általános bizalmatlanságát, s csak 9 tanú óhajtja hivatalában megtartását.⁷⁵

Miután pedig a státuszhatalom egyrésztől nem csak jogosítva de a főfelügyelet eszméjénél fogva kötelezve is van a lelkészekről megvárni, hogy polgári kötelességeiket teljesítsék, a közjólétnek – mellyel annyira összefüggésben áll az egyház végcélja is – előmozdítására az általuk felhasználható módokkal, ú. m.⁷⁶ tanítás, buzdítás, felvilágosítás, s példaadással közremunkáljanak, ellenkező esetben állomásaiktól el is mozdíthatván őket; annál inkább hazánk jelen vészes körülményiben, midőn az egyház és állam között létező, s végcéljukat kölcsönösen előmozdító viszonynál fogva polgári kötelességeinek teljesítésére minden lelkész kétszeresen köteleztetik, másrésztől pedig az egyház és állam érdeke s javának veszélyeztetése nélkül nem törheti,⁷⁷ hogy oly lelkész, ki híveinek bizalmát, mely nélkül azok lelki hasznát előmozdítólag sikerrel nem működhetik, olyannyira vesztette, miszerint azok minden áron, még a belbéke felzavarásával is kívánnak tőle szabadulni, álló-

⁷⁴ szám alatt (Z.P.)

⁷⁵ Horváth Mihály itt a vizsgálóbizottság levelét idézi. Lásd: Bobory Károly és Munkácsi József – A vallás és közoktatásügyi magas minisztériumhoz. Szeged, 1849. július 22. Temesvári Róm. Kat. Egyházmegyei Levéltár Horváth Mihály iratai. 1849:szám nélkül.

⁷⁶ úgy mint (Z.P.)

⁷⁷ tűrheti

mását megtarthassa: ennél fogva a fönnebbiek következtében Kreminger Antalt szeged-belvárosi állomásától ezennel elmozdítom, miről is Önt azon meghagyással értesítem, hogy erről Szeged városa közönségét tudósítani, s kegyúri jogának gyakorlására, hogy az ingerült kedélyek megnyugtassanak mielőbb felszólítani kötelességének tartsa.

Minthogy azonban Kreminger Antal polgári kötelességeinek elhanyagolásáért ezen elmozdítás által eléggé büntetve, de egyszerűen kellőleg is figyelmeztetve van azoknak jövőre teljesítésére – különben is ellene egyházi szempontból semmi nehézség sem forogván fenn –, ezennel felszólítom Önt, hogy nevezett lelkésznek más helyre vagy állomásra alkalmazásáról gondoskodjék.

Az átküldött irományok az egyházmegyei levéltárba tétessenek.⁷⁸

⁷⁸ Horváth Mihály – Róka Józsefnek. Szeged, 1849. július 27. Eredeti tisztázat. Temesvári Róm. Kat. Egyházmegyei Levéltár Praepositurae titolare. Personalia Kreminger Antal 1849: szám nélkül.